

پیام رئیس قوه قضائیه

به مناسبت روز خبرنگار

حجت‌الاسلام‌والمسلمین محسنی‌اژه‌ای، در پیامی ۱۷ مرداد روز خبرنگار را گرامی داشت. متن این پیام به شرح زیر است: رسالت اصحاب رسانه و خبر در همه مقاطع به‌ویژه دوران حاضر بسیار خطرناک و ارزشمند است؛ در عصر جنگ ترکیبی دشمنان حق و حقانیت علیه اسلام ناب و تلاش همه‌جانبه سلطه‌گران برای نفوذ فرهنگی در کشور… همین صفحه

سرمقاله

خوش بینی محتاطانه توافق هسته‌ای

جاوید قربان اوغلی

پنج هفته پس از مذاکرات غیرمستقیم نمایندگان ایران و آمریکا در قطر به ابتکار جوزپ بورل، معاون سیاست خارجی اتحادیه اروپا، هتل کوبورگ وین از پنجشنبه گذشته بار دیگر به مرکز تلاش‌های دیپلماتیک برای احیای توافق هسته‌ای ایران با قدرت‌های جهان تبدیل شده است. دور جدید مذاکرات که این بار نیز به ابتکار نماینده اتحادیه اروپا از سر گرفته شد، نمایانگر عمق نگرانی اتحادیه از شکست احتمالی مذاکرات است. با آنکه جزئیات طرح آقای بورل علنی نشده، گفته می‌شود نماینده اتحادیه و هماهنگ‌کننده مذاکرات احیای برجام، با جمع‌بندی هفت دور مذاکره قبل و با محوریت متنی که در آخرین روزهای دولت روحانی مورد توافق ایران و آمریکا قرار گرفت، در تلاش برای احیای توافقی است که به تایید تحلیلگران به علت مواضع سرسختانه دو طرف اصلی عملاً آخرین نفس‌های خود را می‌کشد. جوزپ بورل قبل از آغاز دور جدید مذاکرات در مصاحبه با فایننشال‌تایمز درباره ابتکار جدید خود گفته بود: «متنی را روی میز گذاشته‌ام که در آن، رفع تحریم‌ها و گام‌های هسته‌ای برای احیای برجام به تفصیل شرح داده شده‌اند. این متن توافق بی‌نقصی نیست؛ ولی بهترین توافقی است که در آن به همه عناصر ضروری پرداخته شده و دربردارنده مصالحه‌های سخت از سوی همه طرف‌هاست.»

نمایندگان سه کشور انگلیس، فرانسه و آلمان روز جمعه در دوامین روز دور جدید مذاکرات با صدور بیانیه‌ای مشترک بار دیگر از ایران خواستند خواسته‌های غیرواقعی و فرابرجامی خود از جمله مسائل نظارتی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را کنار بگذارد و تصمیم نهایی را بگیرد. دور جدید مذاکرات در شرایطی آغاز شد که براساس شواهد موجود، ایران شرطی خارج از برجام مطرح نکرده است. مشاور تیم مذاکره‌کننده ایران گفته است که مسئله سپاه هرگز از شروط ایران در مذاکرات نبوده، باوجوداین مشکل دور جدید مذاکرات که ظاهراً بیابانه نمایندگان سه کشور اروپا به آن معطوف است، مشروط‌کردن توافق به بسته‌شدن پرونده امکان مشکوک از سوی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است. پرونده‌ای که پس از مواضع سرسختانه ایران در مذاکرات کشوده شده و ورافائل گروسی با مانور سیاسی آن را به قطع‌نامه ماه ژوئن در شورای حکام به موضوعی با درجه اهمیت بالا در فعالیت‌های هسته‌ای ایران تبدیل کرد. میخائیل اولیانوف، نماینده روسیه که دستیابی به توافق را نه چند هفته بلکه چند روز آینده بیان کرد، در صورت صحت، نمایانگر توافق احتمالی درباره مانع جدید است. هرچند سابقه نشان داده که اظهارات نماینده روسیه از اعتبار چندانی برخوردار نیست؛ ولی با توجه به اظهار امبدوری انریکه مورا درباره در دسترس بودن توافق، می‌توان آن را تا حدودی مقرون به صحت ارزیابی کرد.

عبور از شرط جدید ایران با توجه به سیاسی‌بودن کار وافائل گروسی، مدیرکل در بازکردن مجدد پرونده‌ای که قبلاً بدون ذکر آن در توافق ۲۰۱۵، بسته شده بود، کار چندان دشواری نیست و در صورت خواست و اراده سیاسی می‌توان آن را مختومه اعلام کرد. کماینکه صدور قطع‌نامه گذشته از سوی آژانس نیز اقدامی کاملاً سیاسی و با هدف وادارکردن ایران به کناره‌گیری از شروط غیربرجامی و ازجمله مسئله سپاه بود؛ بنابراین به نظر می‌رسد در صورت مقرون به صحت بودن تصمیم ایران در کناره‌گیری از شرط قبلی موارد دیگر حل‌شدنی است و می‌توان خوش بینی محتاطانه‌ای را در دستیابی به توافق گمانه‌زنی کرد. شرایط جهان در برتو جنگ اوکراین، بحران انرژی اروپا با توجه به نزدیکی به فصل سرما، تشدید اختلافات آمریکا و چین پس از سفر نانسی پلوسی به تایوان و شرایط نامساعد اقتصادی ایران، نیاز به عبور از پرونده هسته‌ای را برای همه طرف‌های درگیر مذاکرات به اولویتی سطح بالا تبدیل کرده است. برای بایدن توافق با ایران دستاورد بزرگی برای حزب دموکرات است که با توجه به در پیش بودن انتخابات کنگره روزهای دشواری را پشت سر می‌گذارد؛ اما مهم‌تر از انتخابات کنگره، احیای برجام، اطمینان از فعالیت‌های هسته‌ای ایران است که مسئله‌ای فراق حزبی و درخور اهمیت از نظر امنیتی برای آمریکاست.

توافق هسته‌ای اما برای اروپا اهمیتی فراتر از نگرانی‌های آمریکا و ملاحظات اقتصادی ایران دارد. تلاش‌های چند دهه قاره سبیز برای کاهش وابستگی به آمریکا از نظر امنیتی و انرژی در برتو جنگ اوکراین و وابستگی بیش از ۸۰ درصدی برخی از این کشورها به روسیه در تأمین انرژی شرایط دشواری را پیش‌روی اروپا قرار داده است. توافق با ایران از آن نظر برای اتحادیه اهمیت دارد که علاوه بر کاهش نگرانی‌های امنیتی و صلح جهان، ایران را به بازیگری تأثیرگذار در عرصه انرژی تبدیل خواهد کرد که می‌تواند در کنار گزینه‌های دیگر، عبور از بحران را برای عهه سبز آسان‌تر کند. به نظر می‌رسد این امر، فصل مشترکی است که می‌تواند ایران و اتحادیه اروپا را به تفاهم برد-برد نزدیک کند. موضوعی که باید در کانون توجه سیاست‌گذاران ایران قرار داشته باشد.

در ایران، رئیسی یک سال پس از پیروزی و جلوس در پاستور، به این باور رسیده که تحقق وعده‌هایی که در مبارزات انتخاباتی داده بود، در گرو توافق هسته‌ای، رفع تحریم‌ها، عادی‌شدن حاصل اقتصادی با جهان، فروش بی‌دغدغه نفت و واریز درآمدهای حاصل از آن به خزانه است. **اقدامه در صفحه ۴**

روزنامه شرق

سه‌شنبه ۱۸ مرداد ۱۴۰۱ • ۱۱ محرم ۱۴۴۴ • ۹ آگوست ۲۰۲۲ • سال نوزدهم • شماره ۴۳۴۴ • ۱۲ صفحه • ۱۰۰۰۰ تومان

روایتی از هادی حیدری درباره شخصیت حبیب‌الله صادقی

حبیبی که من می‌شناختم!

از پنجم مرداد که حبیب‌الله صادقی، خرقة تُهی کرد و درگذشت، بازار صادره شخصیت و آثار او داغ شد. جماعتی تلاش کردند تا او را به نفع حلقه‌ای خاص مصادره کنند؛ آن‌چنان‌که در مورد احمدرضا دالوند نیز چنین عزمی داشتند. به‌عنوان شاگرد کوچک حبیب که از ۱۵سالگی (سال ۱۳۷۱) نزد او تعلیم طراحی دیدم و خط‌کشیدن آموختم و...

صفحه آخر

ایران عاشورایی

برگزاری مراسم سوگواری شهادت سیدالشهدا و ۷۲ تن از یارانش در سراسر کشور

حکم طالبان نشین

به رسم همیشگی در این روزها نام حسین (ع) و یارانش طنین‌انداز می‌شود و آدمیان بسیاری از کرامت او لبریز می‌شوند. گویی محرم و در لوی آن تاسوعا، عاشورا و دلدادگی‌های بی‌همتایش قراری بزرگ برای تجمع آدم‌ها در کنار هم و پرداختن به واقعیت‌هایی هستند که در قلب حسین (ع) چون نور می‌درخشیدند. عدالت و آزادگی بی‌شک عصاره‌ای از وجود بی‌همتای حسین (ع) محسوب می‌شوند و علت‌هایی که خورشید کربلا را ساختند. در این همه‌مه عاشقی باشد که آزادگی و حریت لحظه‌ای رهاییمان نکند و به نام حسین (ع) قلبمان را مملو از عدالت و آزادگی کنیم.

این گزارش را در صفحه ۲ بخوانید

عاشق‌های عاشورایی در ایران نقش زندگی گرفته‌اند؛ به گونه‌ای که هر سال و به طور مشخص در روزهای ماه محرم ایرانیان و چه‌بسا بسیاری از مسلمانان جهان دل به تاسوعا و عاشورا می‌دهند و تن و روح را با نام حسین (ع) و یاران شهیدش زیننده و قلبشان را مملو از نور کربلا می‌کنند.

امسال نیز به همین شکل یک بار دیگر مردم ایران در شکوفایی و بزرگی سایه‌نشین حسین (ع) شدند و تاسوعا و عاشورایی ماندگار را برای تاریخ به یادگار گذاشتند. البته در همه‌جای جهان

خبر

پیام رئیس قوه قضائیه به مناسبت روز خبرنگار

فرهنگی در کشور، خبرنگاران و اصحاب رسانه می‌توانند در جبهه جهاد تبیین و روشنگری، فعالانه و حق‌طلبانه کنشگری کنند و به پاسداشت ارزش‌های والای انسانی و ارتقای اخلاق و معنویت در جامعه بپردازند.
۱۷ مرداد روز خبرنگار را که امسال مقارن با روز عاشورا، روز شهادت مظهر حق‌طلبی تمام اعصار شده است، گرامی

یادداشت

پیوند با جهان!

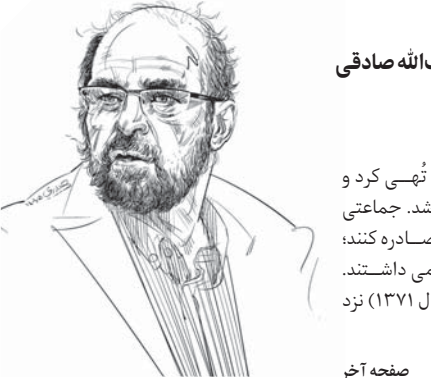

حسین حقگو کارشناس اقتصادی

برجام در کماست و تلاش و تقلا برای زنده نگه‌داشتن آن به‌شدت در جریان است. فارغ از نکات فنی و سیاسی مورد اختلاف بین طرفین در این مذاکرات، آنچه به‌نظر اهمیت بسیار دارد، آینده این توافق در صورت احیا برای کشورهای رقیب خارجی و نیروهای مخالف داخلی است. از منظر کشورهای رقیب منطقه‌ای پرواضح است که بهبود روابط کشورومان با غرب و افزایش اعتبار و جایگاه سیاسی و اقتصادی ایران کار را برای آنان در ایران‌هراسی و سهم‌بری از منافع اقتصادی ناشی از خلا حضور ایران در مبادلات و تعاملات اقتصادی به‌شدت مشکل می‌کند. این کشورها طبعاً یک ایران ضعیف و گرفتار در انواع مشکلات و تنش‌های سیاسی خارجی (و طبعاً داخلی چراکه به هر حال بخشی از این تنش‌ها در قالب کاهش کارآمدی دولت به داخل سراریز می‌شود و خود را در قالب اعتراضات صنفی و مدنی نشان می‌دهد) را بیشتر می‌پسندند و اگرچه در زبان خواهان حل‌وفصل پرونده برجامی‌اند، اما در دل بحران فعلی را به سود و منفعت خود می‌پندارند. اما مهم‌تر از دشمنان و رقبای خارجی، به‌نظر نیروهایی قرار دارند که به عمد و منفعت‌انگارانه با به سهو و ناگاهانه با برجام سر‌سازگاری و همراهی ندارند. در مورد دارندگان منافع با‌ب‌قول معروف کاسبان تحریم که قدرت نسبتاً

بالایی نیز دارند، راهکار آن است که احساس کنند آینده منافع آنان نیز در گرو حل‌وفصل این پرونده و رشد و رونق و توسعه اقتصادی کشور است. آنچنان که داگلاس نورث می‌گوید و از آن به توزیع رانت بین ائتلاف مسلط یاد می‌کند. در این‌تئوری در نظام‌های دسترسی محدود توزیع مناسب رانت‌ها می‌تواند سبب کاهش و مهار خشونت و پیش‌بینی‌پذیری رفتار افراد و گروه‌های صاحب قدرت و در نتیجه رفع موانع توسعه و پیشرفت جامعه شود (در سایه خشونت، داگلاس نورث). برخورد با گروه دوم یعنی کسانی که طبق تحلیل‌شان حل پرونده هسته‌ای و احیای توافق برجام، سبب حرکت نظام به سمت غرب و به اصطلاح رایج‌شان «هضم در نظام جهانی» می‌شود، کار فکری و گفت‌وگوی عمیقی را طلب می‌کند. این گروه که عقبه آنان به چند دهه قبل و رواج تفکر چپ در کشورومان می‌رسد، اصولاً کاهش منازعات با غرب و حرکت در مسیر توسعه اقتصادی و صنعتی، وابستگی به نظام سلطه و ترویج لیبرالیسم و نئولیبرالیسم... است.

چارچوب اقتصادی ایدئال این گروه، اقتصاد متمرکز دولتی خودکفاست با صادرات مواد خام و محصولات نیمه‌فراوری‌شده متکی به انرژی ارزان و منبع پایه (نفت و گاز و محصولات پتروشیمی و فولاد و...). این نخله فکری و سیاسی حضور در زنجیره جهانی و افزایش توان رقابت‌کالاهای داخلی با رقبای خارجی و توسعه صادرات و... را «کوک‌ساز اقتصاد ایران با تمایلات کشورهای متخاصم که عمده مبادلات بین‌المللی را در اختیار دارند» (روزنامه ایران، ۵/۱) معنا می‌کنند و نسبت به این سیاست و تجویزکنندگان آن هشدار می‌دهند. این گروه به‌نظر می‌رسد همچنان در حال و هوا و چارچوب مسلط در جهان

کورس روایت‌های برجامی در وین

گزارش «شرق» از برخی مشکلات خبرنگاران

قلم‌های بی‌دفاع

کارنامه یک‌ساله شورای ششم تهران زیر ذره‌بین

فریادها، نجواها و حاشیه‌ها

پژوهشگران توسعه، علل جاماندگی ایران از شاخص‌های توسعه را تحلیل کردند

راز توسعه نیافتگی

محدودیت‌های خبرنگاران زن افغانستان حکم طالبان به پرده نشینی

یادداشت روزنامه‌نگاران

شیفتگی سیاسی؛ منافع ملی

محمود اشرفی

درک اصولی موازنه قوا راه را برای درپیش گرفتن دیپلماسی خردمندانه می‌گشاید. آنچه موازنه قوا را شکل می‌دهد همانند گذشته براساس توان نظامی صرف نیست، بلکه عوامل مؤثر در ایجاد موازنه قوای منطقه‌ای مجموعه‌ای از عوامل درهم‌تنیده است. با پیش‌گرفتن شیوه‌های میلیتاریستی و یکجانبه‌گرایی؛ موازنه قوا به زبان کشوری که تنها در زمینه نظامی‌گری فعالیت می‌کند بر هم خواهد خورد، زیرا هر اس کشورهای منطقه از شکل‌گیری پیمان‌های منطقه‌ای به زبان این کشور می‌انجامد. موازنه قوا فرآگردی متشکل از توان نظامی، قدرتمندی دولت مرکزی، ویژگی‌های ژئوپلیتیک، حسن همجواری و هم‌گرایی منطقه‌ای است. تلاش در راه بالا بردن توان نظامی بدون بهبود مناسبات سیاسی با کشورهای همجوار، فرایند هم‌گرایی در این کشورها را شدت بخشیده و ما با مشکل هم‌افزایی نظامی و افزایش ظرفیت دیپلماتیک آنها روبه‌رو خواهیم بود؛ پدیده‌ای سیاسی که اکنون در کشورهای کرانه جنوبی خلیج فارس با آن روبه‌رو شده‌ایم. حسن همجواری گاهی در فضایی آکنده از بدبینی و مشکلات سیاسی ژرف شکل می‌گیرد. اساسا در جهان شیفتگی سیاسی وجود ندارد. در این زمینه هم‌گرایی سیاسی در کشورهای کرانه جنوبی خلیج فارس مثال‌زدنی است. امارات متحده عربی و عربستان سعودی اختلاف ارضی دیرینه‌ای بر سر منطقه «شسیه» دارند. امارات ادعای مالکیت این منطقه تحت حاکمیت عربستان سعودی را دارد. منطقه‌ای که یکی از بزرگ‌ترین ذخایر نفتی جهان را دارد. دیپلماسی خردمندانه راه را بر شکل‌گیری پیمان‌های منطقه‌‌ای بر ضد منافع ملی ایران خواهد بست. حرکت در راستای تأمین منافع ملی نیازمند حسن همجواری است. در عالم سیاست حسن همجواری در فضایی رومانیتیک شکل نمی‌گیرد، زیرا در گستره سیاست نباید به دنبال دوستی ناب بود. دوستی‌های سیاسی، ناپایدار و سراسر آکنده از نادیه‌گرفتن‌هاست. عربستان سعودی از دیرباز در گستره موازنه قوای منطقه‌ای به دنبال برتری بوده است. سودای سیاسی عربستان سعودی برتری منطقه‌ای بوده و در این راه ایران بزرگ‌ترین مانع فراراه این راهبرد است.

برای سیاست‌سازان عربستان سعودی ماهیت حکومت ایران چندان تفاوتی ندارد. اکنون استراتژی عربستان برای دستیابی به برتری منطقه‌ای شکل‌گیری هم‌گرایی در بین کشورهای کرانه جنوبی خلیج فارس است. در گستره دیپلماسی برای بهبود مناسبات فراملی باید بسیاری موضوعات را فراموش نکرد، اما نادیده انگاشت، سست‌کردن رشته‌های هم‌گرایی مخالف منافع ملی ما، نه‌تنها بر پایه افزایش توان نظامی بلکه از طریق کاربرد همه عوامل به‌ویژه حسن همجواری و بهبود مناسبات سیاسی است. در دیپلماسی به‌دنبال شیفتگی سیاسی نباشیم. تمامی کشورهای منطقه منافع ملی خود را تکلیسو می‌کنند. گذرگاه تأمین منافع ملی گذرگاهی دشوار اما پیوندی است.